

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. spalio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (EB) Nr. 651/2014 – 2 straipsnio 83 punktas – Tiesioginė ir besąlyginė nuoroda į Sąjungos teisę – Klausimų priimtinumai – Pagalba moksliniams tyrimams, technologijų plėtrai ir inovacijoms – „Mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos“ sąvoka – Aukštojo mokslo mokykla, vykdanči ekonominę ir neekonominę veiklą – Pagrindinės paskirties nustatymas“

Sujungtose bylose C-164/21 ir C-318/21

dėl *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas, Latvija) (C-164/21) 2021 m. kovo 12 d. sprendimu ir *Administratīvā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas, Latvija) (C-318/21) 2021 m. gegužės 11 d. sprendimu, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2021 m. kovo 12 d. ir gegužės 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

„**Baltas Starptautiskā Akadēmija**“ SIA (C-164/21),

„**Stockholm School of Economics in Riga**“ SIA (C-318/21)

prieš

Latvijas Zinātnes padome

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai S. Rodin, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi ir O. Spineanu-Matei (pranešėja),

generalinė advokatė T. Čapeta,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– „Baltijos starptauskā akadēmija“ SIA, atstovaujamos I. Cvetkova,

* Proceso kalba: latvių k.

- „Stockholm School of Economics in Riga“ SIA, atstovaujamos *advokāti* E. Balode-Buraka, D. Driče ir L. Rasnačs,
  - Latvijos vyriausybės, atstovaujamos J. Davidoviča, I. Hūna ir K. Pommere,
  - Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman, M. Gijzen, J. Hoogveld ir J. Langer,
  - Europos Komisijos, atstovaujamos P. Arenas, C. Kovács ir A. Sauka,
- susipažinęs su 2022 m. balandžio 28 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant [SESV] 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 303, 2015, p. 109), 2 straipsnio 83 punkto išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant „Baltijas Starptautiskā Akadēmija“ SIA (toliau – BSA) ir „Stockholm School of Economics in Riga“ SIA (toliau – SSE), privačių aukštojo mokslo mokyklų, ginčą su *Latvijas Zinātnes padome* (Latvijos mokslo taryba, Latvija) dėl šių mokyklų pateiktų paraiškų dalyvauti Latvijos mokslo tarybos paskelbtuose konkursuose dėl fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų projektų finansavimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 651/2014

- 3 Reglamento Nr. 651/2014 45, 47, 48 ir 49 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(45) pagalba moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacij[oms] gali prisidėti prie tvaraus ekonomikos augimo, padidinti konkurencingumą ir skatinti užimtumą. Patirtis taikant [2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 800/2008, skelbiantį tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant SESV 107 ir 108 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008, p. 3)] ir Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemą patvirtina, kad rinkos nepakankamumas gali trukdyti rinkai pasiekti optimalių rezultatų ir gali nulemti neveiksmingumą, susijusį su išorės veiksniais, viešosiomis gėrybėmis ir (arba) žinių sklaida, nepakankama bei asimetrine informacija ir koordinavimo bei tinklo sutrikimais.

<...>

- (47) kiek tai susiję su pagalba mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektams, visa remiama mokslinių tyrimų projekto dalis turėtų būti priskiriama prie fundamentinių tyrimų, pramoninių tyrimų ar bandomosios taikomosios veiklos kategorijos. <...>
- (48) novatoriškiems tyrimams ir inovacijoms vis dažniau reikia aukštos kokybės mokslinių tyrimų infrastruktūrų, nes jos pritraukia pasaulinio lygio talentingus specialistus ir yra labai svarbios remiant naujas informacines ir ryšių technologijas bei bazines didelio poveikio technologijas. <...>
- (49) mokslinių tyrimų infrastruktūros gali vykdyti tiek ekonominę, tiek neekonominę veiklą. Siekiant išvengti, kad valstybės pagalba nebūtų teikiama ekonominei veiklai viešosiomis lėšomis finansuojant neekonominę veiklą, ekonominės ir neekonominės veiklos finansavimo išlaidos turėtų būti aiškiai atskirtos. Jeigu infrastruktūra naudojama ir ekonominei, ir neekonominei veiklai, su neekonominė infrastruktūros veikla susijusių išlaidų finansavimas iš valstybės išteklių nėra valstybės pagalba. <...>“

4 Šio reglamento 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Šis reglamentas taikomas šių kategorijų pagalbai:

<...>

d) pagalbai moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms <...>“

5 Šio reglamento 2 straipsnyje „Apibrėžtys“ nurodyta:

„Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

Pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms apibrėžtys

83. mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija – bet kokio teisinio statuso (kuris reglamentuojamas viešosios arba privatinės teisės) ir bet koku būdu finansuojamas subjektas (pavyzdžiui: universitetai arba mokslinių tyrimų institutai, technologijų perdavimo agentūros, inovacijų tarpininkai, mokslinių tyrimų srities fiziniai arba virtualūs bendradarbiavimo subjektai), kurio pagrindinė paskirtis yra vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus. Jeigu toks subjektas taip pat vykdo ekonominę veiklą, tos ekonominės veiklos išlaidos ir pajamos į apskaitą turi būti įrašomos atskirai. Įmonės, galinčios daryti lemiamą įtaką tokio subjekto veiklai, pavyzdžiui, per akcininkus arba narius, negali turėti jokios lengvatinės galimybės naudotis tokio subjekto sukurtais rezultatais“.

2014 m. Komisijos komunikatas

6 Europos Komisijos komunikato „Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema“ (OL C 198, 2014, p. 1) (toliau – 2014 m. Komisijos komunikatas) 17, 19 ir 20 punktuose numatyta:

„17. Mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos (mokslinių tyrimų organizacijos) ir mokslinių tyrimų infrastruktūra yra valstybės pagalbos gavėjos, jei jų viešasis finansavimas atitinka visas [SESV] 107 straipsnio 1 dalies sąlygas. Kaip paaiškinta Pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos ir atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, pagalbos gavėjas turi būti įmonė, tačiau šios sąlygos įvykdymas nepriklauso nuo įmonės teisinio statuso, t. y. nuo to, ar ji yra reglamentuojama viešosios, ar priva[tinės] teisės, arba nuo jos ekonominio pobūdžio, t. y. ar ji siekia pelno, ar ne. Įmonės priskyrimą įmonių kategorijai lemia tai, ar ji vykdo ekonominę veiklą, parduodama produktus arba paslaugas konkrečioje rinkoje <...>.

<...>

19. Komisijos nuomone, neekonominio pobūdžio veikla paprastai yra:

a) mokslinių tyrimų organizacijų ir mokslinių tyrimų infrastruktūros pagrindinė veikla, visų pirma:

– mokymo veikla, vykdoma siekiant parengti daugiau geresnės kvalifikacijos žmogiškųjų išteklių. Pagal [Teisingumo] Teismo praktiką <...> ir Komisijos sprendimų priėmimo praktiką <...> ir, kaip paaiškinta Pranešime dėl valstybės pagalbos sąvokos ir Visuotinės ekonominės svarbos paslaugų komunikate <...>, valstybinis švietimas, organizuojamas pagal nacionalinę švietimo sistemą, daugiausiai arba visiškai finansuojamas valstybės ir prižiūrimas valstybės, yra laikomas neekonominė veikla <...>.

– nepriklausomi MTTP, siekiant daugiau žinių ir geresnio suvokimo, įskaitant bendradarbiaujant atliekamus MTTP, kai mokslinių tyrimų organizacija arba mokslinių tyrimų infrastruktūra veiksmingai bendradarbiauja <...>.

– be išimtinių teisių ir laikantis nediskriminavimo principo plačiai skleidžiami mokslinių tyrimų rezultatai, pavyzdžiui, teikiant mokymą, atvirosios prieigos duomenų bazes, viešus leidinius ar atvirojo kodo programinę įrangą;

b) žinių perdavimo veikla, kai ją vykdo mokslinių tyrimų organizacija arba mokslinių tyrimų infrastruktūra (įskaitant jų padalinius arba patronuojamąsias bendroves) arba kai ji vykdoma kartu su kitais tokiais subjektais arba jų vardu, ir kai visas šios veiklos pelnas reinvestuojamas į pagrindinę mokslinių tyrimų organizacijos arba mokslinių tyrimų infrastruktūros veiklą. Neekonominis tos veiklos pobūdis nepasikeičia, jeigu atitinkamų paslaugų teikimas atviro konkurso būdu perduodamas trečiosioms šalims.

20. Jeigu mokslinių tyrimų organizacija arba mokslinių tyrimų infrastruktūra naudojama ir ekonominei, ir neekonominėi veiklai vykdyti, valstybės pagalbos taisyklės viešajam finansavimui taikomos tik tiek, kiek tas finansavimas padengia su ekonomine veikla susijusias išlaidas <...>.“

Latvijos teisė

- 7 2017 m. gruodžio 12 d. Ministrų Kabineto nutarimo Nr. 725 (*Latvijas Vēstnesis* Nr. 248, 2017) *Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība* („Fundamentāliju ir taikomūju moksliniju tyrimū projektu vertynimo ir jų finansavimo administravimo tvarka“) 2.7 punkte nustatyta:

„Konkurso dalyvis yra mokslo įstaiga, įtraukta į mokslo įstaigų institucijų registrą, kuri, nepriklausomai nuo savo teisinio statuso (viešosios ar privatinės teisės subjektas) arba finansavimo būdo, pagal jos veiklą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas (statutai, vidaus reglamentai ar įstatatai) vykdo neekonominio pobūdžio pagrindinę veiklą ir atitinka mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos apibrėžtį, pateiktą [Reglamento Nr. 651/2014] 2 straipsnio 83 punkte.“

- 8 Nutarimo Nr. 725 6 punkte numatyta:

„Konkurso dalyvis įgyvendina projektą, nesusijusį su jo ekonomine veikla. Jis aiškiai atskiria pagrindinę veiklą, kuri nėra ekonominio pobūdžio (ir su ja susijusius finansinius srautus), nuo veiklos, kuri laikoma ekonomine. Ekonominė veikla tai – ūkio subjekto vardu vykdoma veikla, mokslinių tyrimų infrastruktūros nuoma ir konsultavimo paslaugos. Jeigu mokslo įstaiga vykdo ir kitą ekonominę veiklą, kuri nėra tokia pati kaip pagrindinė neekonominio pobūdžio veikla, ji atskiria savo pagrindinę veiklą ir su ja susijusius finansinius srautus nuo savo kitos veiklos ir atitinkamų susijusių finansinių srautų.“

- 9 Nutarimo Nr. 725 12.5 punkte nurodyta:

„[Latvijos mokslo taryba] įvertina siūlomo projekto atitiktį šiems administracinio tinkamumo kriterijams: projektą įgyvendins nutarime išdėstyti reikalavimai atitinkanti mokslo įstaiga.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

- 10 Abiejose prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nagrinėjamosiose bylose ieškovės yra privatinės teisės reglamentuojamos aukštojo mokslo mokyklos, kurios 2019 ir 2020 m. atsakė į du atskirus Latvijos mokslo tarybos paskelbtus kvietimus teikti pasiūlymus dėl mokslinių tyrimų projektų finansavimo.
- 11 Latvijos mokslo taryba – tai švietimo ir mokslo ministro prižiūrima administracinė institucija, kurios paskirtis yra įgyvendinti valstybinę mokslo ir technologijų plėtros politiką, užtikrinant iš valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitų užsienio finansinių instrumentų finansuojamų mokslinių tyrimų projektų ir programų ekspertizę, įgyvendinimą ir priežiūrą.

Byla C-164/21

- 12 BSA yra Latvijoje įsteigta ribotos atsakomybės komercinė bendrovė, teikianti akademinės ir neakademinės aukštojo mokslo paslaugas. Tai – valstybės pripažinta aukštojo mokslo mokykla, kuri, be kita ko, įtraukta į mokslo įstaigų registrą.
- 13 2020 m. sausio 23 d. sprendimu Latvijos mokslo taryba patvirtino „Atvirojo 2020 m. fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų projektų konkurso nuostatus“; jų laikydamasi BSA pateikė projekto pasiūlymą.

- 14 2020 m. balandžio 14 d. sprendimu Latvijos mokslo taryba atmetė BSA projekto pasiūlymą kaip neatitinkantį finansavimo skyrimo reikalavimų, motyvuodama tuo, kad ji negali būti laikoma mokslo įstaiga, kaip tai suprantama pagal Nutarimą Nr. 725, nes neatitinka Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte pateiktos „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos“ sąvokos apibrėžties.
- 15 Latvijos mokslo taryba nurodė, kad BSA pateiktuose dokumentuose nėra jokios informacijos, leidžiančios nustatyti, ar nepriklausomų mokslinių tyrimų vykdymas yra pagrindinė jos veikla. Šiuo klausimu ji pažymėjo, kad 2019 m. 84 % BSA apyvartos sudarė mokesčiai už mokslą, o tai, atsižvelgiant į BSA veiklos rūšį (ribotos atsakomybės bendrovė, kurios pagrindinis tikslas – gauti pelną), atitinka ekonominę veiklą. Todėl Latvijos mokslo taryba padarė išvadą, kad BSA pagrindinė veikla laikytina komercine.
- 16 Latvijos mokslo taryba taip pat nusprendė, kad BSA pateiktuose dokumentuose nėra pakankamai informacijos apie tai, kad įmonės, kurios gali daryti jai įtakos, pavyzdžiui, kaip akcininkės ar narės, negali pasinaudoti jokia lengvatinė prieiga prie jos mokslinių tyrimų galimybių ar jos gautų tyrimų rezultatų. Todėl Latvijos mokslo taryba priėjo prie išvados, kad BSA negalėjo užtikrinti, kad projekto įgyvendinimas ir jam skirtos finansavimo dalies panaudojimas atitiks Nutarimo Nr. 725 6 punktą, kuriame reikalaujama, kad konkurso dalyvis įgyvendintų projektą, nesusijusį su jo ekonomine veikla, ir aiškiai atskirtą pagrindinę veiklą, kuri nėra ekonominio pobūdžio (ir atitinkamus finansinius srautus), nuo tos, kuri sudaro ekonominę veiklą.
- 17 BSA apskundė Latvijos mokslo tarybos sprendimą dėl atmetimo *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas, Latvija) ir nurodė, kad nepriklausomi moksliniai tyrimai yra jos pagrindinė veikla. BSA teigė, kad nei Reglamente Nr. 651/2014, nei konkurso nuostatuose nenurodyta, kad konkurso dalyvis negali vykdyti ekonominės veiklos ir iš jos gauti pelno; taip pat nenustatyta, kokia veiklos dalis turi būti ekonominė, o kokia – neekonominė. BSA taip pat tvirtina, kad ji aiškiai atskiria pagrindinę neekonominio pobūdžio veiklą nuo ekonominės veiklos ir atitinkamų finansinių srautų.
- 18 Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, kaip reikia aiškinti sąvoką „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą, į kurį daroma nuoroda Latvijos teisės aktuose, ir pagal kokius kriterijus galima nustatyti, ar tai tokia organizacija.
- 19 Šiomis aplinkybėmis *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
1. Ar kelių rūšių pagrindinę veiklą, įskaitant mokslinių tyrimų veiklą, vykdanči įstaiga (privatinės teisės subjektas), kurios didžioji pajamų dalis gaunama teikiant švietimo paslaugas už atlygį, gali būti laikoma 2 straipsnio 83 punkte apibrėžtu „subjektu“?
  2. Ar pateisinama taikyti ekonominės ir neekonominės veiklos finansavimo (pajamų ir išlaidų) proporcijos reikalavimą, siekiant nustatyti, ar tam tikras subjektas atitinka Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte nustatytą reikalavimą, kad pagrindinė subjekto paskirtis būtų vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus? Jei taip, kokia būtų tinkama ekonominės ir neekonominės veiklos finansavimo dalių proporcija, nustatant pagrindinį minėto subjekto veiklos tikslą?

3. Ar pagal Reglamenta Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą pateisinama taikyti reikalavimą, pagal kurį pajamos iš pagrindinės veiklos turi būti vėl investuojamos į atitinkamo subjekto pagrindinę veiklą, ir ar reikia įvertinti kitus aspektus, kad būtų galima konkrečiai apibrėžti pagrindinį konkurso dalyvio veiklos tikslą? Ar gautų pajamų panaudojimas (reinvestavimas į pagrindinę veiklą arba, pavyzdžiui, privataus steigėjo atveju išmokėjimas akcininkams kaip dividendų) pakeistų tokį vertinimą, net jei didžioji pajamų dalis gaunama iš mokesčių už mokslą?
4. Ar vertinant konkurso dalyvio atitiktį Reglamenta Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte pateiktai apibrėžčiai esminis veiksnys yra jo narių teisinis statusas, būtent tai, ar konkurso dalyvis yra pagal komercinę teisę įsteigta bendrovė, kurios tikslas – vykdyti ekonominę veiklą (atlygintą veiklą) siekiant pelno (*Komerclikums* (Prekybos kodeksas) 1 straipsnis), ar jos nariai arba akcininkai yra fiziniai arba juridiniai pelno siekiantys asmenys (įskaitant švietimo paslaugų teikimą už atlygį) arba ar jie įsteigti nesiekiant pelno (pavyzdžiui, kaip asociacija arba fondas)?
5. Ar tai, kokią studentų dalį sudaro nacionaliniai studentai ir studentai iš kitų Sąjungos valstybių narių, palyginti su užsienio studentais (iš Europos Sąjungai nepriklausančių trečiųjų valstybių), ir aplinkybė, kad konkurso dalyvio pagrindinės veiklos tikslas – suteikti studentams tarptautinėje darbo rinkoje konkurencingą, aktualius tarptautinius reikalavimus atitinkantį aukštąjį išsilavinimą ir kvalifikaciją (konkurso dalyvio statuto 5 straipsnis), yra esminiai veiksniai vertinant konkurso dalyvio veiklos ekonominį pobūdį?“

Byla C-318/21

- 20 SSE yra Latvijoje įsteigta ribotos atsakomybės bendrovė, kurios tikslas, be kita ko, yra mokslo plėtra, o vienas iš uždavinių – vykdyti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus ekonomikos mokslų srityje. Ji taip pat teikia aukštojo universitetinio mokslo ir profesinio mokymo paslaugas. Vienintelis jos narys yra fondas „Rīgas Ekonomikas augstskola – Stockholm School of Economics in Riga“; jis įtrauktas į asociacijų ir fondų registrą.
- 21 2019 m. gegužės 22 d. sprendimu Latvijos mokslo taryba patvirtino „Atviro 2019 m. fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų projektų konkurso nuostatus“; jų laikydamasi SSE pateikė projekto pasiūlymą.
- 22 2019 m. rugsėjo 19 d. sprendimu Latvijos mokslo taryba atmetė ESS projekto pasiūlymą kaip neatitinkantį finansavimo skyrimo reikalavimų, motyvuodama tuo, kad ji negali būti laikoma mokslo įstaiga, kaip tai suprantama pagal Nutarimą Nr. 725, nes neatitinka Reglamenta Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte pateiktos „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos“ sąvokos apibrėžties.
- 23 Šis sprendimas iš esmės buvo grindžiamas tuo, kad iš SSE projekto pasiūlymo matyti, jog 2018 m. SSE neekonominės veiklos apyvartos dalis buvo 34 %, o jos ekonomine veiklos apyvarta sudarė 66 %.
- 24 Todėl Latvijos mokslo taryba nusprendė, kad SSE pagrindinė veikla komercinio pobūdžio ir kad nebuvo galima teigti, kad pagrindinė jos paskirtis vykdyti nepriklausomus fundamentinius mokslinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba rengiant

mokymus, leidžiant leidinius arba perduodant žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus. Ji taip pat padarė išvadą, kad SSE pateiktuose dokumentuose nėra informacijos apie tai, kad visos SSE pajamos iš pagrindinės veiklos reinvestuojamos į šią veiklą.

- 25 SSE apskundė Latvijos mokslo tarybos sprendimą atmesti projekto pasiūlymą *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas) ir, be kita ko, tvirtino, kad ji atitinka Nutarime Nr. 725 nustatytus reikalavimus, nes yra įtraukta į mokslo įstaigų registrą ir jos pagrindinė veikla yra neekonominio pobūdžio. Šiuo atžvilgiu SSE pateikė dokumentus, kuriais siekė įrodyti, kad su pagrindinės veiklos vykdymu susiję finansiniai srantai atskirti nuo ekonominės veiklos ir kad iš ekonominės veiklos gautas pelnas buvo reinvestuojamas į mokslo įstaigos pagrindinę veiklą.
- 26 2020 m. birželio 8 d. sprendimu *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas) ši skundą atmetė. Pripažinęs, kad mokslinė veikla yra viena iš SSE veiklos sričių, šis teismas pažymėjo, kad 2018 m. ataskaitoje dėl apyvartos nurodyta, jog su SSE ekonomine veikla susijusių pajamų ir išlaidų dalis yra didesnė nei siejamų su jos neekonominė veikla. Todėl jis laikėsi nuomonės, kad SSE nėra mokslo įstaiga, galinti gauti valstybės finansavimą fundamentiniams ir taikomiesiems moksliniams tyrimams.
- 27 SSE padavė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Administratīvā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas, Latvija).
- 28 Šiam teismui kyla abejonių dėl Latvijos mokslo tarybos ir *Administratīvā rajona tiesa* (Rajono administracinis teismas) pateiktų vertinimų. Jis mano, kad jei būtų patvirtinti jų nustatyti pagalbos mokslo įstaigai skyrimo kriterijai, pagal kuriuos su ekonomine veikla susijusios pajamos ir išlaidos turi būti mažesnės nei neekonominės veiklos pajamos ir išlaidos, privačios aukštojo mokslo mokyklos negalėtų gauti valstybės paramos moksliniams tyrimams, o tai lemtų skirtingą joms nepalankų požiūrį.
- 29 *Administratīvā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas) nuomone, Reglamente Nr. 651/2014 nėra aiškiai nustatyta, ar, siekiant subjektą kvalifikuoti kaip „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizaciją“, yra pagrįsta atsižvelgti į šio subjekto pajamų ir išlaidų, gaunamų iš ekonominės ir neekonominės veiklos, atitinkamą proporcinę dalį.
- 30 Jis mano, kad sprendimas jo nagrinėjamoje byloje priklauso nuo to, kaip Teisingumo Teismo išaiškins Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 651/2014] 2 straipsnio 83 dalį reikia aiškinti taip, kad subjektą (kaip antai: universitetą ar mokslinių tyrimų institutą, technologijų perdavimo agentūrą, inovacijų tarpininką, mokslinių tyrimų srities fizinius ar virtualius bendradarbiavimo subjektus), kurio vienas iš tikslų yra vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus, bet kurio didžiąją dalį jo paties finansavimo sudaro pajamos iš ekonominės veiklos, galima laikyti mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija?

2. Ar pateisinama taikyti ekonominės ir neekonominės veiklos finansavimo (pajamų ir išlaidų) proporcijos reikalavimą, siekiant nustatyti, ar tam tikras subjektas atitinka [Reglamento Nr. 651/2014] 2 straipsnio 83 punkte nustatytą reikalavimą, kad pagrindinė subjekto paskirtis būtų vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus?
3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas, kokia turi būti ekonominės ir neekonominės veiklos finansavimo dalių proporcija, kad būtų galima konstatuoti, jog pagrindinė subjekto paskirtis yra vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, [pramoninius tyrimus] ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus?
4. Ar [Reglamento Nr. 651/2014] 2 straipsnio 83 punkte įtvirtintą taisyklę, kad įmonės, galinčios daryti lemiamą įtaką konkurso dalyviui, pavyzdžiui, būdamos jo akcininkės ar narės, negali turėti jokios lengvatinės galimybės naudotis tokio subjekto sukurtais rezultatais, reikia aiškinti taip, kad minėto konkurso dalyvio nariai arba akcininkai gali būti fiziniai arba juridiniai pelno siekiantys asmenys (įskaitant teikiančius švietimo paslaugas už atlygį) arba pelno nesiekiantys asmenys (pavyzdžiui, asociacija ar fondas)?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 32 Pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *J & S Service*, C-620/19, EU:C:2020:1011, 31 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 33 Taigi su Sąjungos teise susijusiems prejudiciniams klausimams taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisineis aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus, arba problema yra hipotetinė (2022 m. vasario 24 d. Sprendimo *Tiketa*, C-536/20, EU:C:2022:112, 39 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 34 Šiose bylose Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą, kuriame apibrėžta sąvoka „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“. Vis dėlto nacionaliniai teismai pateikė prašymus priimti prejudicinį sprendimą nagrinėdami ginčus, susijusius su Nutarimo Nr. 725 taikymu ir Latvijos mokslo tarybos skiriamu viešuoju finansavimu fundamentiniams ir taikomiesiems moksliniams tyrimams. Kaip nurodo šie teismai, Nutarimo Nr. 725 2.7 punkte aiškiai ir besąlygiškai daroma nuoroda į Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą ir patikslinama, jog tam, kad galėtų gauti Latvijos mokslo tarybos skiriamą viešąjį finansavimą fundamentiniams tyrimams, konkurso dalyviai turi atitikti Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte pateiktą mokslinių tyrimų organizacijos

apibrėžti. Kadangi, kaip pakankamai paaikškino minėti teismai, pagrindinių bylų baigtis priklauso nuo šios Reglamento Nr. 651/2014 nuostatos išaiškinimo, Teisingumo Teismo atsakymai į pateiktus prejudicinius klausimus atrodo būtini, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai galėtų priimti sprendimus.

- 35 Šiuo atžvilgiu taip pat reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra pripažinęs priimtinais prašymus priimti prejudicinį sprendimą, pateiktus dėl Sąjungos teisės nuostatų, esant tokioms situacijoms, kai pagrindinės bylos aplinkybės nepatenka į šios teisės taikymo sritį, tačiau kai šios nuostatos – nekeičiant jų dalyko ar apimties – tapo taikytinos dėl to, kad nacionalinėje teisėje buvo nuoroda į šių nuostatų turinį. Be to, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad tokio pobūdžio situacijose Sąjungos teisinės sistemos interesas yra akivaizdus, nes, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, iš Sąjungos teisės perimtas nuostatas reikia aiškinti vienodai (šiuo klausimu žr. 1990 m. spalio 18 d. Sprendimo *Dzodzi*, C-297/88 ir C-197/89, EU:C:1990:360, 36 ir 37 punktus; 2019 m. spalio 24 d. Sprendimo *Belgische Staat*, C-469/18 ir C-470/18, EU:C:2019:895, 21–23 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją ir 2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *J & S Service*, C-620/19, EU:C:2020:1011, 34, 44 ir 45 punktus).
- 36 Iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Nutarimo Nr. 725 2.7 punkte tiesiogiai ir besąlygiškai darydamos nuorodą į Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą, siekiant apibrėžti tinkamumo gauti viešąjį finansavimą fundamentiniams tyrimams kriterijus, Latvijos valdžios institucijos siekė užtikrinti nacionalinės teisės ir Sąjungos teisės suderinamumą ir garantuoti jų fundamentinių tyrimų finansavimo viešosiomis lėšomis sistemos atitiktį Sąjungos teisės nuostatomis, susijusioms su valstybės pagalba, todėl šia nuoroda nekeičiamas šios nuostatos dalykas ir apimtis.
- 37 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turi atsakyti į pirmąjį–ketvirtąjį klausimus, pateiktus kiekvienoje iš šių bylų, kiek jos susijusios su Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkto išaiškinimu.
- 38 Vis dėlto, kalbant apie penktąjį klausimą byloje C-164/21, susijusį su studentų, kuriuos priima atitinkama mokykla, kilmės ir jos teikiamo išsilavinimo, kaip kriterijų, pagal kuriuos mokykla gali būti laikoma mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija, svarba, reikia konstatuoti, kad klausimas yra hipotetinis, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepakankamai aiškiai ir tiksliai nurodė priežastis, paskatinusias jį užduoti šį klausimą, ir tai, kiek atsakymas į šį klausimą yra būtinas sprendžiant jo nagrinėjamą ginčą.
- 39 Iš tiesų prašyme priimti prejudicinį sprendimą byloje C-164/21 nenurodyta, kodėl kriterijai, kurie minimi šiame klausime, yra reikšmingi nagrinėjant pagrindinę bylą, pavyzdžiui, ar jais buvo grindžiamas Latvijos mokslo tarybos sprendimas arba jais rėmėsi BSA prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme paduotame skunde. Taigi penktąjį klausimą byloje C-164/21 reikia pripažinti nepriimtiniu.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų byloje C-164/21, taip pat dėl pirmojo–trečiojo klausimų byloje C-318/21

- 40 Pirmuoju ir antruoju klausimais byloje C-164/21, taip pat pirmuoju–trečiuoju klausimais byloje C-318/21, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą reikia aiškinti taip, kad privatinės teisės reglamentuojamas subjektas, vykdamas kelių rūšių veiklą, įskaitant

mokslinius tyrimus, kurio didžioji pajamų dalis gaunama iš ekonominės veiklos, kaip antai švietimo paslaugų teikimo už atlygį, gali būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

- 41 Taigi prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai Teisingumo Teismo klausia, kaip reikia aiškinti sąvoką „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip ji apibrėžta Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte, ir kokiais kriterijais remiantis galima nustatyti tokią organizaciją.
- 42 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *Rimšēvičs ir ECB / Latvija*, C-202/18 ir C-238/18, EU:C:2019:139, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 43 Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija apibrėžiama kaip „bet kokio teisinio statuso (kuris reglamentuojamas viešosios arba privatinės teisės) ir bet koku būdu finansuojamas subjektas (pavyzdžiui: universitetai arba mokslinių tyrimų institutai, technologijų perdavimo agentūros, inovacijų tarpininkai, mokslinių tyrimų srities fiziniai arba virtualūs bendradarbiavimo subjektai), kurio pagrindinė paskirtis yra vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus“.
- 44 Be to, šioje nuostatoje patikslinama, kad jeigu toks subjektas taip pat vykdo ekonominę veiklą, tos ekonominės veiklos finansavimas, išlaidos ir pajamos, turi būti apskaitomas atskirai. Joje dar nurodyta, kad įmonės, galinčios daryti lemiamą įtaką tokio subjekto veiklai, pavyzdžiui, per akcininkus arba narius, negali turėti jokios lengvatinės galimybės naudotis tokio subjekto sukurtais rezultatais.
- 45 Iš Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkto pažodinio aiškinimo matyti, kad pagrindinis subjekto pripažinimo mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija kriterijus yra pagrindinė jo paskirtis, t. y. vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą arba per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus.
- 46 Pirma, dėl sąvokos „pagrindinė paskirtis“ reikia konstatuoti, kad ji neapibrėžta Reglamente Nr. 651/2014. Todėl Teisingumo Teismas turi nustatyti jos reikšmę ir apimtį pagal jos įprastą reikšmę bendrinėje kalboje (žr. 2020 m. vasario 5 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Jūreivių įdarbinimas Roterdamo uoste)* (C-341/18, EU:C:2020:76, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Bendrinėje kalboje subjekto paskirtis susijusi su tikslu, kurio jis siekia, o būdvardis „pagrindinė“ pabrėžia nagrinėjamos paskirties didesnę svarbą, taigi ir jos viršenybę prieš galimus kitus subjekto siekiamus tikslus.
- 47 Šiuo požiūriu sąvokos „pagrindinė paskirtis“ vartojimas Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte leidžia daryti išvadą, kad mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, gali siekti kelių tikslų ir vykdyti įvairių rūšių veiklą, su sąlyga, kad vienas iš šių skirtingų tikslų, t. y. nepriklausomų fundamentinių mokslinių tyrimų veikla ar platus šios veiklos rezultatų sklaidimas, yra pagrindinis tikslas, kuris yra svarbesnis už galimus kitus šio subjekto siekiamus tikslus.

- 48 Tokį aiškinimą, pagal kurį Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktas ir sąvoka „pagrindinė paskirtis“, kuria remiamasi šioje nuostatoje, neužkerta kelio tam, kad mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija taip pat vykdytų kitą, galbūt ekonominio pobūdžio, veiklą, pavyzdžiui, švietimo paslaugų teikimą už atlygį, jeigu ši veikla yra antraeilė, nesusijusi su pagrindine – paprastai neekonominė – nepriklausomų mokslinių tyrimų ar plataus šios veiklos rezultatų skleidimo veikla, patvirtina šio reglamento 49 konstatuojamoji dalis ir Komisijos 2014 m. komunikato 20 punktas, iš kurių matyti, kad mokslinių tyrimų organizacija ar mokslinių tyrimų infrastruktūra gali vykdyti ir ekonominę, ir neekonominę veiklą.
- 49 Antra, dėl veiklos, vykdomos pagal pagrindinę subjekto paskirtį, reikia nurodyti, kad nors iš Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkto formuluotės ir jungtuko „arba“ vartojimo galima suprasti, kad mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija neprivalo kartu vykdyti mokslinių tyrimų ir rezultatų skleidimo veiklos, vis dėlto žodžių junginys „šios veiklos rezultatai“ neišvengiamai reiškia, kad subjekto žinių sklaidos veikla negali būti susijusi su bet kokio pobūdžio mokslinių tyrimų rezultatais, net neturinčiais sąsajos su atitinkamu subjektu, bet bent jau iš dalies turi būti susiję su to paties subjekto vykdytų mokslinių tyrimų veiklos rezultatais.
- 50 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad siekiant subjektą pripažinti „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą, jis turi vykdyti nepriklausomą mokslinių tyrimų veiklą, kuri gali būti papildyta šios tyrimų veiklos rezultatų skleidimu.
- 51 Todėl mokyklos, kurių paskirtis yra tik švietimo ir mokymo veikla ir kurios bendrai skleidžia dabartinę mokslo būklę, negali būti laikomos mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija. Šį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 651/2014 tikslas ir bendra struktūra, taip pat juo nustatyta pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai, inovacijoms schema, kuriais, kaip matyti, be kita ko, iš šio reglamento 45, 47 ir 48 konstatuojamųjų dalių, negali būti siekiama nesuteikti skiriamos pagalbos mokymo ir lavinimo įstaigoms, visai nesusijusioms su tyrimų veikla, kurios, beje, jos nevykdo.
- 52 Trečia, visų pirma reikia pažymėti, kad kriterijai, į kuriuos atsižvelgiant turi būti vertinama esminė sąlyga, susijusi su subjekto pagrindine paskirtimi, siekiant jį pripažinti „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 dalį, nėra nurodyti minėto 2 straipsnio 83 dalyje. Tuo remiantis darytina išvada, kad pagal šią nuostatą, siekiant įvertinti pagrindinę subjekto paskirtį, leidžiama atsižvelgti į visus reikšmingus kriterijus, kaip antai į taikytinus teisės aktus ar atitinkamo subjekto įstatus.
- 53 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismo klausama, ar subjekto apyvartos struktūra ir iš ekonominės veiklos gautų pajamų dalis yra lemiamos vertinant jo pagrindinę paskirtį. Konkrečiau kalbant, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia sužinoti, ar tai, kad subjektas daugiau kaip pusę pajamų gauna iš tokios ekonominės veiklos, neišvengiamai reiškia, kad jis negali būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą.
- 54 Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, kad, siekiant įvertinti subjekto pagrindinę paskirtį ir jo pripažinimą „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte nenustatyta jokių reikalavimų dėl jo veiklos finansavimo struktūros ir kilmės. Šioje nuostatoje net patikslinama, kad toks pripažinimas nepriklauso nuo subjekto finansavimo būdo ar jo teisinio statuso pagal viešąją ar privatinę teisę.

- 55 Be to, atskiros apskaitos reikalavimas, nustatytas Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte, patvirtina, kad mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija taip pat gali vykdyti ekonominio pobūdžio veiklą, iš kurios gaunama pajamų.
- 56 Galiausiai, kaip pažymi Latvijos ir Nyderlandų vyriausybės bei Komisija, reikia konstatuoti, kad subjekto apyvartos struktūros ir atitinkamų pajamų, gautų iš to subjekto ekonominės veiklos, ir pajamų, gautų iš mokslinių tyrimų ir jų rezultatų skleidimo veiklos (paprastai neekonominės), dalių kriterijus, jei būtų vertinamas atskirai, gali pateikti iškreiptą subjekto faktinės veiklos ir jo pagrindinės paskirties vaizdą, pavyzdžiui, nepakankamai atskleidžiant tikrąją veiklos, iš kurios gaunama tik nedaug pajamų, svarbą.
- 57 Taigi reikia konstatuoti, kad subjekto apyvartos struktūros kriterijus ir šios apyvartos dalis, kurią sudaro pajamos iš šio subjekto ekonominės veiklos, negali būti laikomi vieninteliu lemiamu kriterijumi vertinant šio subjekto pagrindinę paskirtį, siekiant jį pripažinti mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija.
- 58 Vis dėlto pagal Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą nedraudžiama, kad į šį kriterijų būtų atsižvelgiama platesniame kontekste, analizuojant visas reikšmingas aplinkybes, kaip į vieną iš subjekto pagrindinės paskirties požymių.
- 59 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį ir antrąjį klausimus byloje C-164/21 ir į pirmąjį–trečiąjį klausimus byloje C-318/21 reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktas turi būti aiškinamas taip, kad privatinės teisės reglamentuojamas subjektas, vykdamas kelių rūšių veiklą, įskaitant mokslinius tyrimus, kurio didžioji pajamų dalis gaunama iš ekonominės veiklos, kaip antai švietimo paslaugų teikimo už atlygį, gali būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, su sąlyga, kad, atsižvelgiant į visas reikšmingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, gali būti nustatyta, kad pagrindinė jo paskirtis vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą ir galbūt papildomai per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus. Atsižvelgiant į tai, negalima reikalauti, kad toks subjektas tam tikrą pajamų dalį gautų iš neekonominio pobūdžio mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos veiklos.

Dėl trečiojo klausimo byloje C-164/21

- 60 Trečiuoju klausimu byloje C-164/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktas turi būti aiškinamas taip, jog tam, kad subjektas galėtų būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, būtina, kad šis subjektas iš savo pagrindinės veiklos gautas pajamas reinvestuotų į tą pačią veiklą.
- 61 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte, be pareigos atskirai apskaityti subjekto galimai vykdomos ekonominės veiklos finansavimą, išlaidas ir pajamas, siekiant jį pripažinti mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija, nenustatyta jokie reikalavimo dėl jo pajamų panaudojimo ir galimo jų reinvestavimo.
- 62 Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad, kaip savo pastabose nurodė Nyderlandų vyriausybė ir Komisija, toks pajamų reinvestavimo reikalavimas egzistavo pagal ankstesnę tvarką, įtvirtintą Reglamente Nr. 800/2008, kurio 30 straipsnio 1 punkte, be kita ko, buvo nustatyta, kad „[v]isas

įstaigos gautas pelnas privalo būti iš naujo investuojamas į šią [mokslinių tyrimų] veiklą, jos rezultatų sklaidą arba mokymą“, ir kad šis reikalavimas nebuvo įtrauktas į Reglamentą Nr. 651/2014.

- 63 Galiausiai, priešingai, nei teigia Latvijos vyriausybė, toks reinvestavimo reikalavimas negali būti kildinamas iš 2014 m. Komisijos komunikato 19 punkto b papunkčio, kuris, priešingai nei 19 punkto a papunktis, nėra skirtas pagrindinei mokslinių tyrimų organizacijų veiklai kvalifikuoti, o yra susijęs tik su žinių perdavimo veiklos kvalifikavimu. Tik siekiant nurodyti, kokiomis sąlygomis pastaroji veikla gali būti laikoma „neekonomine“, šiame 19 punkto b papunktyje kalbama apie reikalavimą reinvestuoti pajamas į pagrindinę mokslinių tyrimų organizacijos veiklą.
- 64 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą byloje C-164/21 reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą turi būti aiškinamas taip, jog tam, kad subjektas galėtų būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nebūtina, kad šis subjektas iš savo pagrindinės veiklos gautas pajamas reinvestuotų į tą pačią veiklą.

Dėl ketvirtąjo klausimo byloje C-164/21 ir byloje C-318/21

- 65 Ketvirtuoju klausimu bylose C-164/21 ir C-318/21 prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą turi būti aiškinamas taip, kad subjekto narių ir akcininkų teisinis statusas, taip pat jų vykdomos veiklos ir siekiamų tikslų (t. y. galbūt siekiama pelno) pobūdis yra lemiami kriterijai pripažįstant šį subjektą „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 66 Pirma, Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte aiškiai numatyta, kad subjekto (viešosios ar privatinės teisės) teisinis statusas ir jo finansavimo būdas neturi reikšmės nustatant, ar jis gali būti laikomas mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija. Tai rodo, kad Komisija, Reglamento Nr. 651/2014 rengėja, norėjo neatsižvelgti į formalius kriterijus, susijusius su subjekto teisiniu statusu ir vidaus organizacija, siekiant subjektą pripažinti mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija.
- 67 Antra, Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte įtvirtinta taisyklė, pagal kurią įmonės, galinčios daryti lemiamą įtaką tokios mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos veiklai, pavyzdžiui, per akcininkus arba narius, negali turėti jokios lengvatinės galimybės naudotis jos sukurtais rezultatais, rodo, kad subjekto narių ar akcininkų teisinis statusas ir tai, ar jų veikla arba tikslai yra susiję su pelno siekimu, negali būti lemiami siekiant minėtą subjektą pripažinti „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 68 Be to, reikia pažymėti, kad ši taisyklė susijusi tik su subjektais, kurie gali būti laikomi įmonėmis. Tačiau, kaip ne kartą yra nusprendęs Teisingumo Teismas (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, EU:C:2002:98, 46 ir 47 punktus ir 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Komisija ir Slovakijos Respublika / Dövera zdravotní poist'ovňa*, C-262/18 P ir C-271/18 P, EU:C:2020:450, 28 ir 29 punktus) ir kaip matyti iš Reglamento Nr. 651/2014 I priedo 1 straipsnio bei 2014 m. Komisijos komunikato 17 punkto, pagal Sąjungos teisę „įmonė“ apima bet koki ūkio subjektą, vykdančią ekonominę veiklą, kurią sudaro produktų ar paslaugų siūlymas konkrečioje rinkoje, nepriklausomai nuo jo teisinio statuso ar to, kad jo veikla siekiama pelno. Todėl, kaip teigia, be kita ko, Latvijos ir Nyderlandų vyriausybės bei Komisija, Reglamento

Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punkte įtvirtinta taisyklė nenustato jokių apribojimų, susijusių su mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacijos narių ar akcininkų teisiniu statusu, taip pat su tuo, ar jų vykdoma veikla ir siejami tikslai susiję su pelno siekimu ar ne.

- 69 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą bylose C-164/21 ir C-318/21 reikia atsakyti: Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą turi būti aiškinamas taip, kad subjekto narių ir akcininkų teisinis statusas, taip pat jų vykdomos veiklos ir siekiamų tikslų (t. y. galbūt siekiama pelno) pobūdis nėra lemiami kriterijai pripažįstant šį subjektą „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant [SESV] 107 ir 108 straipsnius, 2 straipsnio 83 punktą**

turi būti aiškinamas taip:

privatinės teisės reglamentuojamas subjektas, vykdamas kelių rūšių veiklą, įskaitant mokslinius tyrimus, kurio didžioji pajamų dalis gaunama iš ekonominės veiklos, kaip antai švietimo paslaugų teikimo už atlygį, gali būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, su sąlyga, kad, atsižvelgiant į visas reikšmingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, gali būti nustatyta, kad pagrindinė jo paskirtis vykdyti nepriklausomus fundamentinius tyrimus, pramoninius tyrimus ar bandomąją taikomąją veiklą ir galbūt papildomai per rengiamus mokymus, leidžiamus leidinius arba perduodamas žinias plačiai skleisti šios veiklos rezultatus. Atsižvelgiant į tai, negalima reikalauti, kad toks subjektas tam tikrą pajamų dalį gautų iš neekonominio pobūdžio mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos veiklos.

- 2. Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą**

turi būti aiškinamas taip:

tam, kad subjektas galėtų būti laikomas „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nebūtina, kad šis subjektas iš savo pagrindinės veiklos gautas pajamas reinvestuotų į tą pačią veiklą.

- 3. Reglamento Nr. 651/2014 2 straipsnio 83 punktą**

turi būti aiškinamas taip:

subjekto narių ir akcininkų teisinis statusas, taip pat jų vykdomos veiklos ir siekiamų tikslų (t. y. galbūt siekiama pelno) pobūdis nėra lemiami kriterijai pripažįstant šį subjektą „mokslinių tyrimų ir žinių sklaidos organizacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Parašai.